CĂTĂLIN-PETRU NICOLESCU
I. V. MAFTEI
D. OROS
MĂDĂLINA-GEORGIA NICOLESCU
GH. CHETA
CRISTINA-PAULA MARIN
PETRE SIMION
ANCA SILVIA NEGULESCU
FLORICA VORNICESCU
PETRU ORBULESCU MATEŞESCU

GEOMETRIE ŞI TRIGONOMETRIE

exerciţii şi probleme pentru elevii claselor de liceu

Probleme pregătitoare pentru
EXAMENUL DE BACALAUREAT
şi concursul de admitere
în învăţământul superior

ROMANIA · ICAR · EDITURA ŞI TIPOGRAFIA

CUPRINS

I. GEOMETRIE

Capitolul 1. Elemente de calcul vectorial 3
1.1. Rezultate remarcabile 3
1.2. Probleme rezolvate 5
1.3. Probleme propuse 9
1.4. Indicații – soluții 23

Capitolul 2. Elemente de geometrie analitică 48
2.1. Rezultate remarcabile 48
2.2. Probleme rezolvate 50
2.3. Probleme propuse 56
2.4. Indicații – soluții 65

II. TRIGONOMETRIE

Capitolul 1. Elemente de trigonometrie 77
1.1. Unghiuri și arce 77
1.2. Funcțiile trigonometrice în triunghiul dreptunghic 77
1.3. Definirea funcțiilor trigonometrice:
$\sin\alpha$, $\cos\alpha$ pe $[0, 2\pi]$; $\mathrm{tg}\alpha$ pe $[0, \pi] \setminus \left\{\frac{\pi}{2}\right\}$; $\mathrm{ctg}\alpha$ pe $(0, \pi)$ 83
1.4. Definirea funcțiilor trigonometrice pe domeniul maxim 83
1.5. Reducerea la primul cadran 85
1.6. Graficele funcțiilor trigonometrice 86
1.7. Formule pentru calcularea valorilor funcțiilor trigonometrice pentru $\cos(x \pm y)$; $\sin(x \pm y)$; $\mathrm{tg}(x \pm y)$; $\mathrm{ctg}(x \pm y)$; 104
1.8. Formule pentru calcularea valorilor funcțiilor trigonometrice ale arcului dublu, triplu, arcului pe jumătate 107
1.9. Formule pentru transformarea sumei și diferenței a două funcții de același nume în produs 113
1.10. Formule pentru transformarea produsului de funcții trigonometrice în sumă algebrică de funcții trigonometrice 113
1.11. Identități condiționate 123
1.12. Inegalități trigonometrice 126
1.13. Rezolvări la problemele propuse 128

Capitolul 2. Ecuații, inecuații și sisteme de ecuații trigonometrice 153
2.1. Ecuații trigonometrice 153
2.2. Inecuații trigonometrice 174
2.3. Sisteme de ecuații trigonometrice 184

Capitolul 3. Numere complexe 197
3.1.A. Forma algebrică a unui număr complex 197
3.1.B. Forma trigonometrică a unui număr complex 197
3.2. Operaţii cu numere complexe scrise sub formă trigonometrică 198
3.3. Aplicaţii ale numerelor complexe în geometrie 198
3.4. Indicaţii – soluţii 208

Capitolul 4. Probleme date la concursurile de admitere în învăţământul superior şi concursurile şcolare 212
4.1. Enunţuri 212
4.2. Indicaţii – soluţii 221

Capitolul 5. Teste de verificare 234
5.1. Elemente de trigonometrie 234
5.2. Ecuaţii şi sisteme de ecuaţii trigonometrice 243
5.3. Numere complexe 244
5.4. Indicaţii – soluţii 247

Capitolul 6. Aplicaţii ale trigonometriei 255
6.1. Rezultate remarcabile 255
6.2. Probleme rezolvate 257
6.3. Probleme propuse 259
6.4. Indicaţii – soluţii 272

III. ANALIZĂ MATEMATICĂ 290

Capitolul 1. Probleme de analiză matematică cu conţinut trigonometric 290
Şiruri de numere reale 290
Limite de funcţii. Funcţii continue 291
Funcţii derivabile 294
Integrala nedefinită 298
Integrala definită 300
Indicaţii şi răspunsuri 304
Şiruri de numere reale 304
Limite de funcţii. Funcţii continue 306
Funcţii derivabile 311
Integrala nedefinită 330
Integrala definită 336

Capitolul 2. Probleme pregătitoare pentru examenul de bacalaureat 342
Indicaţii şi răspunsuri 350

I. GEOMETRIE

CAPITOLUL 1

ELEMENTE DE CALCUL VECTORIAL

1.1. REZULTATE REMARCABILE

$\mathscr{V}$ – mulţimea vectorilor (liberi) din plan.

Fiecare vector nenul $\vec{v} \in \mathscr{V}$ este caracterizat prin:
– direcţie
– sens
– lungime – notaţie $|\vec{v}| \in (0, +\infty)$.

$\vec{0}$ – vectorul nul; $-\vec{v}$ – opusul lui $\vec{v}$.

Adunarea vectorilor – proprietăţi

1. $\vec{v}_1 + (\vec{v}_2 + \vec{v}_3) = (\vec{v}_1 + \vec{v}_2) + \vec{v}_3, \forall\ \vec{v}_1, \vec{v}_2, \vec{v}_3 \in \mathscr{V}$
2. $\vec{v}_1 + \vec{v}_2 = \vec{v}_2 + \vec{v}_1, \forall\ \vec{v}_1, \vec{v}_2 \in \mathscr{V}$
3. $\vec{v} + \vec{0} = \vec{v}, \forall\ \vec{v} \in \mathscr{V}$ (fig. 1 a).

$$\vec{v}_1 - \vec{v}_2 = \vec{v}_1 + (-\vec{v}_2)$$

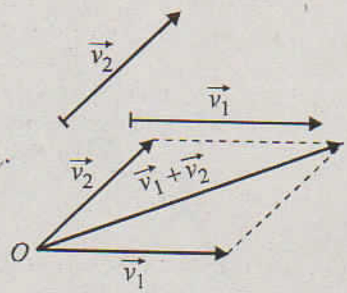

Fig. 1 a

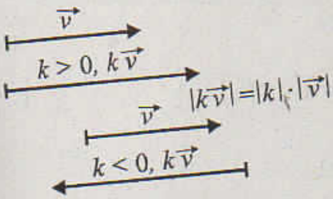

Fig. 1 b

Înmulţirea unui vector cu un număr real (scalar) – proprietăţi

1. $1 \cdot \vec{v} = \vec{v}, \forall\ \vec{v} \in \mathscr{V}$
2. $\alpha(\vec{v}_1 + \vec{v}_2) = \alpha\vec{v}_1 + \alpha\vec{v}_2, \forall\ \vec{v}_1, \vec{v}_2 \in \mathscr{V}, \forall\ \alpha\ \mathbb{R}$
3. $(\alpha + \beta)\vec{v} = \alpha\ \vec{v} + \beta\ \vec{v}, \forall\ \vec{v} \in \mathscr{V}, \forall\ \alpha, \beta \in \mathbb{R}$
4. $\alpha(\beta\ \vec{v}) = (\alpha\beta)\vec{v}, \forall\ \vec{v} \in \mathscr{V}, \forall\ \alpha, \beta \in \mathbb{R}$ (fig. 1 b).

Produsul scalar

$$\vec{v}_1 \cdot \vec{v}_2 = \begin{cases} |\vec{v}_1| \cdot |\vec{v}_2| \cos\alpha, & \text{dacă } \vec{v}_1 \neq \vec{0} \text{ şi } \vec{v}_2 \neq \vec{0} \\ 0 & \text{, dacă } \vec{v}_1 = \vec{0} \text{ sau } \vec{v}_2 = \vec{0} \end{cases}$$

În cazul (i) avem $k = \frac{2}{3}$ şi $\overrightarrow{OM} = \frac{1}{5}(3\overrightarrow{OA} + 2\overrightarrow{OB})$.

În cazul (ii) avem $k_1 = -\frac{2}{7}$ şi $\overrightarrow{OM_1} = \frac{1}{5}(7\overrightarrow{OA} - 2\overrightarrow{OB})$.

În cazul (iii) avem $k_2 = -\frac{9}{4}$ şi $\overrightarrow{OM_2} = \frac{1}{5}(9\overrightarrow{OB} - 4\overrightarrow{OA})$ (fig. 4).

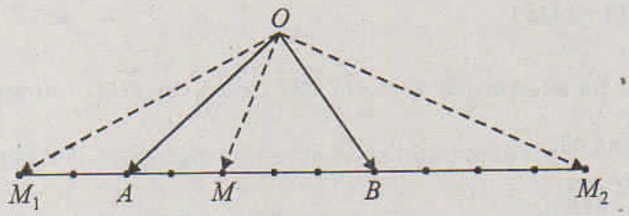

Fig. 4

2. Într-un triunghi ABC se cunosc $AB = 3a$, $AC = 6a$ şi m$(\hat{A}) = 120°$. Pe latura $[BC]$ se iau punctele D, E, F, G astfel încât $BD = DE = EF = FG = GC$. Să se calculeze lungimea vectorului $\vec{v} = \overrightarrow{AD} + \overrightarrow{AE} + \overrightarrow{AF} + \overrightarrow{AG}$.

Rezolvare

Calculăm mai întâi BC aplicând teorema cosinusului în triunghiul ABC (fig. 5).

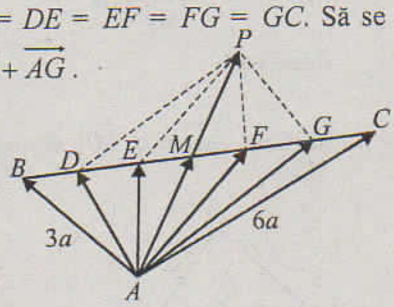

Fig. 5

$BC^2 = AB^2 + AC^2 - 2\, AB \cdot AC \cdot \cos 120°$,

$BC^2 = 9a^2 + 36a^2 - 2 \cdot 3a \cdot 6a \left(-\frac{1}{2}\right) = 63a^2.$

Rezultă $BC = 3\sqrt{7}a$. Calculăm lungimea medianei $[AM]$.

$AB^2 + AC^2 = 2AM^2 + \frac{BC^2}{2} \Rightarrow 2AM^2 = 9a^2 + 36a^2 - \frac{63}{2}a^2.$

$4AM^2 = 27a^2 \Rightarrow AM = \frac{3\sqrt{3}a}{2}$. Avem $BD = DE = EF = FG = GC$.

Observăm că $MD = MG$ şi $ME = MF$.

$$\overrightarrow{AE} + \overrightarrow{AF} = \overrightarrow{AP} = 2\overrightarrow{AM} \text{ şi } \overrightarrow{AD} + \overrightarrow{AG} = 2\overrightarrow{AM}$$

$\vec{v} = \overrightarrow{AD} + \overrightarrow{AE} + \overrightarrow{AF} + \overrightarrow{AG} = 4\overrightarrow{AM}$.

Deducem $|\vec{v}| = 4 \cdot \frac{3\sqrt{3}}{2}a = 6a\sqrt{3}$.

3. Se consideră patrulaterul convex $ABCD$. Punctele E şi F sunt mijloacele laturilor $[AD]$ şi $[BC]$, iar punctele M şi N sunt mijloacele diagonalelor $[BD]$ şi $[AC]$.

Să se demonstreze că au loc următoarele egalităţi vectoriale:

i) $\overrightarrow{EF} = \frac{1}{2}(\overrightarrow{AB} + \overrightarrow{DC})$;

ii) $\overrightarrow{MN} = \frac{1}{2}(\overrightarrow{BC} - \overrightarrow{AD}) = \frac{1}{2}(\overrightarrow{DC} - \overrightarrow{AB})$.

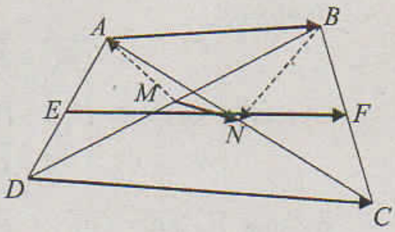

Fig. 6

Rezolvare

i) În patrulaterele $EABF$ şi $EDCF$ (fig. 6) au loc egalităţile vectoriale $\begin{cases} \overrightarrow{EF} = \overrightarrow{EA} + \overrightarrow{AB} + \overrightarrow{BF} \\ \overrightarrow{EF} = \overrightarrow{ED} + \overrightarrow{DC} + \overrightarrow{CF} \end{cases}$ pe care le adunăm.

Întrucât $\begin{cases} \overrightarrow{EA} + \overrightarrow{ED} = \vec{0} \\ \overrightarrow{BF} + \overrightarrow{FC} = \vec{0} \end{cases}$, rezultă $\overrightarrow{EF} = \frac{1}{2}(\overrightarrow{AB} + \overrightarrow{DC})$.

ii) Avem $\overrightarrow{AM} = \frac{1}{2}(\overrightarrow{AB} + \overrightarrow{AD})$, $\overrightarrow{BN} = \frac{1}{2}(\overrightarrow{BA} + \overrightarrow{BC})$ şi $\overrightarrow{MN} = \overrightarrow{MA} + \overrightarrow{AB} + \overrightarrow{BN}$.

Rezultă $\overrightarrow{MN} = -\frac{1}{2}(\overrightarrow{AB} + \overrightarrow{AD}) + \overrightarrow{AB} + \frac{1}{2}(\overrightarrow{BA} + \overrightarrow{BC}) = \frac{1}{2}(\overrightarrow{BC} - \overrightarrow{AD})$.

Observăm că $\overrightarrow{DA} + \overrightarrow{AB} = \overrightarrow{DC} + \overrightarrow{CB} = \overrightarrow{DB}$. Din prima egalitate deducem $\overrightarrow{BC} - \overrightarrow{AD} = \overrightarrow{DC} - \overrightarrow{AB}$, prin urmare

$$\overrightarrow{MN} = \frac{1}{2}(\overrightarrow{DC} - \overrightarrow{AB}).$$

4. Se cunosc $|\vec{u}| = u \neq 0$, $|\vec{v}| = v \neq 0$ şi $\vec{u} \cdot \vec{v} = k$. Să se calculeze $|a\vec{u} + b\vec{v}|$, a şi b fiind numere reale date.

Aplicaţie: $u = 3$, $v = 5$, $a = 5$, $b = 8$, $k = 20$.

Rezolvare

Notăm $\vec{w} = a\vec{u} + b\vec{v}$ şi avem $|\vec{w}|^2 = \vec{w} \cdot \vec{w} = (a\vec{u} + b\vec{v}) \cdot (a\vec{u} + b\vec{v}) = a^2|\vec{u}|^2 + b^2|\vec{v}|^2 + 2ab\,\vec{u} \cdot \vec{v} = a^2u^2 + b^2v^2 + 2abk$. Aşadar $|\vec{w}| = \sqrt{a^2u^2 + b^2v^2 + 2abk}$.

În cazul particular menţionat în enunţ rezultă

$$|\vec{w}| = \sqrt{25 \cdot 9 + 64 \cdot 25 + 2 \cdot 5 \cdot 8 \cdot 20} = 5\sqrt{137}.$$

5. Fiind date în plan punctele P, A, B, C să se arate că are loc egalitatea:

$$\overrightarrow{PA} \cdot \overrightarrow{BC} + \overrightarrow{PB} \cdot \overrightarrow{CA} + \overrightarrow{PC} \cdot \overrightarrow{AB} = 0. \qquad (*)$$

Folosind acest rezultat să se stabilească concurenţa înălţimilor într-un triunghi.

Rezolvare

Observăm că avem $\begin{cases}\overrightarrow{BC}=\overrightarrow{PC}-\overrightarrow{PB}\\ \overrightarrow{CA}=\overrightarrow{PA}-\overrightarrow{PC}\\ \overrightarrow{AB}=\overrightarrow{PB}-\overrightarrow{PA}\end{cases}$.

Rezultă $\overrightarrow{PA}\cdot(\overrightarrow{PC}-\overrightarrow{PB})+\overrightarrow{PB}\cdot(\overrightarrow{PA}-\overrightarrow{PC})+\overrightarrow{PC}\cdot(\overrightarrow{PB}-\overrightarrow{PA})=0$.

Dacă punctul P este intersecția înălțimilor din B și C în triunghiul ABC, avem $PB\perp CA$, $PC\perp AB$, prin urmare au loc egalitățile $\overrightarrow{PB}\cdot\overrightarrow{CA}=0$ și $\overrightarrow{PC}\cdot\overrightarrow{AB}=0$.

Ținem seama de aceste rezultate în egalitatea (*) și deducem că $\overrightarrow{PA}\cdot\overrightarrow{BC}=0$, așadar $PA\perp BC$.

Am stabilit în acest mod că înălțimile triunghiului sunt concurente în punctul P (ortocentrul triunghiului).

6. i) Se dau vectorii $\vec{v}_1=3\vec{i}+\vec{j}$, $\vec{v}_2=-2\vec{i}+4\vec{j}$ și $\vec{v}=5\vec{i}+11\vec{j}$. Știind că $|\vec{i}|=|\vec{j}|=1$ și $\vec{i}\cdot\vec{j}=0$, să se determine numerele reale α și β astfel încât $\vec{v}=\alpha\vec{v}_1+\beta\vec{v}_2$.

ii) Să se determine $\lambda\in\mathbb{R}$ știind că vectorii $\vec{v}_1+\vec{v}_2$ și $\vec{u}=3\lambda\vec{i}+2(1-\lambda)\vec{j}$ sunt ortogonali.

Rezolvare

i) $\alpha(3\vec{i}+\vec{j})+\beta(-2\vec{i}+4\vec{j})=5\vec{i}+11\vec{j}\Leftrightarrow(3\alpha-2\beta)\vec{i}+(\alpha+4\beta)\vec{j}=$ $=5\vec{i}+11\vec{j}$.

Din exprimarea unică a unui vector $\vec{v}$ cu ajutorul vectorilor bazei $(\vec{i},\vec{j})$, rezultă sistemul de ecuații $\begin{cases}3\alpha-2\beta=5\\ \alpha+4\beta=11\end{cases}$ care admite soluția $\begin{cases}\alpha=3\\ \beta=2\end{cases}$.

ii) $\vec{v}_1+\vec{v}_2=\vec{i}+5\vec{j}$. Condiția de ortogonalitate este $\vec{u}\cdot(\vec{v}_1+\vec{v}_2)=0$. Rezultă ecuația $3\lambda\cdot1+2(1-\lambda)5=0$, care admite soluția $\lambda=\frac{10}{7}$.

7. În raport cu reperul $(O,\vec{i},\vec{j})$ se consideră punctele $A(-1,2)$, $B(0,-1)$, $C(5,0)$, $D(2,4)$.

i) Să se precizeze coordonatele vectorilor $\overrightarrow{CA}$ și $\overrightarrow{BD}$.

ii) Să se calculeze $\cos(\widehat{\overrightarrow{CA},\overrightarrow{BD}})$.

iii) Să se calculeze aria patrulaterului $ABCD$.

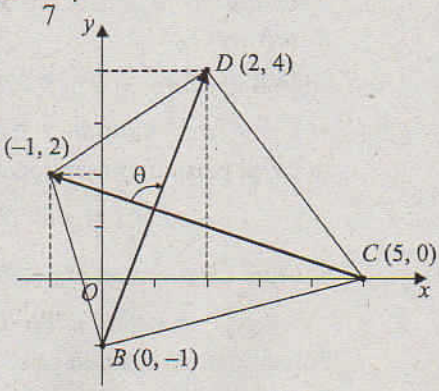

Fig. 7

Rezolvare

i) $\overrightarrow{CA} = (-1-5)\vec{i} + (2-0)\vec{j} = -6\vec{i} + 2\vec{j}$ (fig. 7),

$\overrightarrow{BD} = (2-0)\vec{i} + (4+1)\vec{j} = 2\vec{i} + 5\vec{j}$.

ii) $CA = |\overrightarrow{CA}| = \sqrt{36+4} = 2\sqrt{10}$,

$BD = |\overrightarrow{BD}| = \sqrt{4+25} = \sqrt{29}$.

$\overrightarrow{CA} \cdot \overrightarrow{BD} = (-6)\cdot 2 + 2\cdot 5 = -2$. Fie $\theta = m(\widehat{\overrightarrow{CA}, \overrightarrow{BD}})$,

$$\cos\theta = \frac{\overrightarrow{CA}\cdot\overrightarrow{BD}}{CA\cdot BD} = \frac{-2}{2\sqrt{10}\cdot\sqrt{29}} = -\frac{1}{\sqrt{290}}.$$

iii) $\sin\theta = \sqrt{1-\cos^2\theta} = \dfrac{17}{\sqrt{290}}$; $S_{ABCD} = \dfrac{1}{2} AC\cdot BD\cdot\sin\theta = 17$.

1.3. PROBLEME PROPUSE

1. Fiind dat triunghiul ABC să se arate că există un punct O astfel încât pentru orice punct M din plan să aibă loc egalitatea $\overrightarrow{CO} = \overrightarrow{MA} + \overrightarrow{MB} - 2\cdot\overrightarrow{MC}$.

2. Să se arate că mijloacele laturilor unui patrulater sunt vârfurile unui paralelogram.

3. Se consideră punctele A, B și C necoliniare, punctele D și E astfel încât $\overrightarrow{AD} = \overrightarrow{EA} = \overrightarrow{BC}$, iar $\{O\} = BD \cap CE$.

a) Să se exprime vectorii $\overrightarrow{BD}$, $\overrightarrow{CE}$ și $\overrightarrow{AO}$ în funcție de $\overrightarrow{AB}$ și $\overrightarrow{AC}$.

b) Să se arate că $[AO]$ este mediană în triunghiul ABC.

4. Se consideră un patrulater convex $ABCD$ și se notează cu M, N, P, Q centrele de greutate ale triunghiurilor BCD, ACD, ABD, ABC. Să se arate că patrulaterele $ABCD$ și $MNPQ$ sunt asemenea.

5. În trapezul $ABCD$ lungimea bazei $[AB]$ este de k ori mai mare decât lungimea bazei $[CD]$, $k \in \mathbb{R}_+^*$, M fiind un punct oarecare în planul trapezului. Să se exprime vectorul $\overrightarrow{AB}$ în funcție de vectorii $\overrightarrow{MD}$ și $\overrightarrow{MC}$.

6. Punctele M_1 și M_2 determină pe segmentul $[AB]$ trei segmente congruente. O fiind un punct oarecare din plan să se exprime vectorii $\overrightarrow{OM_1}$ și $\overrightarrow{OM_2}$ în funcție de vectorii $\overrightarrow{OA}$ și $\overrightarrow{OB}$.

7. Latura $[BC]$ a triunghiului ABC este împărțită de punctele B_1, B_2, B_3 și B_4, în cinci segmente congruente. Se notează $\overrightarrow{AB} = \vec{c}$ și $\overrightarrow{BC} = \vec{a}$.

a) Să se exprime vectorii $\overrightarrow{AB_1}$, $\overrightarrow{AB_2}$, $\overrightarrow{AB_3}$ și $\overrightarrow{AB_4}$ în funcție de vectorii $\vec{a}$ și $\vec{c}$.

b) Dacă $m(\widehat{ABC}) = 90°$, $|\vec{a}| = 24$, $|\vec{c}| = 5$ și $\vec{v} = \overrightarrow{AB} + \overrightarrow{AB_1} + \overrightarrow{AB_2} + \overrightarrow{AB_3} + \overrightarrow{AB_4} + \overrightarrow{AC}$ să se calculeze $|\vec{v}|$.

8. Pe dreptele AB, BC şi CA se iau respectiv punctele A_1, B_1şi C_1 astfel încât $\overrightarrow{AA_1} = \lambda \cdot \overrightarrow{AB}$, $\overrightarrow{BB_1} = \lambda \cdot \overrightarrow{BC}$, $\overrightarrow{CC_1} = \lambda \cdot \overrightarrow{CA}$ unde $\lambda > 0$. Să se arate că triunghiurile ABC şi $A_1B_1C_1$au acelaşi centru de greutate.

9. Fie $ABCDEF$ un hexagon, M, N şi P respectiv mijloacele laturilor $[AB]$, $[CD]$ şi $[EF]$, iar Q, R şi S respectiv mijloacele laturilor $[BC]$, $[DE]$ şi $[FA]$. Să se demonstreze că triunghiurile MNP şi QRS au acelaşi centru de greutate.

10. Se consideră patrulaterul convex $ABCD$. Să se arate că dreapta determinată de centrele de greutate ale triunghiurilor BCD şi ACD este paralelă cu AB.

11. Fie $ABCD$ un patrulater convex şi M un punct oarecare. Să se arate că simetricele lui M în raport cu mijloacele laturilor patrulaterului sunt vârfurile unui paralelogram.

12. Să se determine natura triunghiului ABC dacă $a \cdot \overrightarrow{GA} + b \cdot \overrightarrow{GB} + c \cdot \overrightarrow{GC} = \vec{0}$, unde G este centrul de greutate al triunghiului şi $BC = a$, $CA = b$, $AB = c$.

13. Fie A şi B două puncte distincte. Să se arate că:

a) dacă un punct C este pe dreapta AB, atunci pentru orice punct M din plan există $t \in \mathbb{R}$ astfel încât $\overrightarrow{MC} = t \cdot \overrightarrow{MA} + (1-t) \cdot \overrightarrow{MB}$;

b) dacă pentru două puncte distincte C şi M există $t \in \mathbb{R}$ pentru care $\overrightarrow{MC} = t \cdot \overrightarrow{MA} + (1-t) \cdot \overrightarrow{MB}$, atunci punctul C este pe dreapta AB.

14. În patrulaterul convex $ABCD$ se notează cu O punctul de intersecţie al diagonalelor şi $\lambda = \frac{OC}{OA}$, $\mu = \frac{OD}{OB}$. Să se exprime vectorii $\overrightarrow{AB}$, $\overrightarrow{BC}$, $\overrightarrow{CD}$ şi $\overrightarrow{DA}$ în funcţie de vectorii $\overrightarrow{OA}$ şi $\overrightarrow{OB}$.

15. Fie $ABCD$ un patrulater şi punctele M, N situate respectiv pe segmentele $[BC]$ şi $[AD]$ astfel încât $\frac{BM}{BC} = \frac{AN}{AD}$. Să se arate că mijloacele segmentelor $[AB]$, $[MN]$ şi $[CD]$ sunt coliniare.

16. Dintr-un punct E al laturii $[AB]$ al patrulaterului convex $ABCD$ se duc paralele EF şi EG respectiv la AC şi AD, $F \in BC$, $G \in BD$. Să se arate că $FG \parallel CD$.

17. Fie A, B, C trei puncte necoliniare. Să se arate că pentru orice punct M situat în interiorul triunghiului ABC există numerele reale pozitive x, y, z care verifică relaţia $x + y + z = 1$ astfel încât pentru orice punct O, are loc $\overrightarrow{OM} = x \cdot \overrightarrow{OA} + y \cdot \overrightarrow{OB} + z \cdot \overrightarrow{OC}$.

18. În paralelogramul $ABCD$ fie E mijlocul laturii $[AB]$ şi $\{F\} = AC \cap DE$. Să se arate că $\overrightarrow{AF} = \frac{1}{3} \cdot \overrightarrow{AC}$.

19. În paralelogramul $ABCD$ fie E un punct pe latura $[AB]$ astfel încât $\overrightarrow{AE} = k \cdot \overrightarrow{AB}$, $0 < k < 1$ şi $\{F\} = AC \cap DE$. Să se exprime $\overrightarrow{AF}$ cu ajutorul lui $\overrightarrow{AC}$.